

Kendelse

afsagt den 17. august 2021

Sag nr. 2021-80-0665

[Klager]

mod

NORDJYSKE Stiftstidende

[Klager] har klaget til Pressenævnet over NORDJYSKEs kommentar til læserbrevet ”*Hvad med lidt selvransagelse?*”, som blev bragt i Nordjyske Stiftstidende den 25. juni 2021, idet [Klager] mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har klaget over, at NORDJYSKE i sit svar til et læserbrev har bragt en ukorrekt og skadelig oplysning om kommunen.

1 Sagsfremstilling

Forud for offentliggørelsen

Nordjyske Stiftstidende bragte den 28. maj 2021 artiklen ”*Blev 81-årige [Den ældre kvinde] slået af sin datter?*” med følgende underrubrik:

”RETSSAG: [Datteren] nægter at have slået sin mor. -Det var hende, der langede ud efter mig.”

Af artiklen fremgår:

”[...]

Retten i [Bynavn 2] har taget hul på den omstridte sag, hvor [Datteren] er tiltalt for gentagne gange, fra oktober 2019 til 2. august 2020, at have slået sin mor.

Sagen bygger på en anmeldelse fra hjemmeplejen i [Klager].

[...].

Blå mærker

Tiltalen mod hende bygger især på, at [Den ældre kvinde] ofte havde blå mærker og også for eksempel et tydeligt aftryk af fem fingre fra en hånd. Derudover har vidner hørt højlydte råb og ”klaskelyde” inde fra lejligheden.

Anklager [Anklageren] fastslog i sin forelæggelse af sagen, at en retsmediciner, som også er indkaldt som vidne, har fastslået, at de blå mærker kan stamme fra vold, men at det heller ikke kan udelukkes, at de kan stamme fra stød -for eksempel i forbindelse med fald.

Datteren er tiltalt efter den milde voldsparagraf 244, men ifølge anklageren er det skærpende, at det er stået på over lang tid, og at det er nærtstående familiemedlemmer.

Der er imidlertid ingen vidner, der har set [Datteren] slå sin mor, og de blå mærker stammer fra hendes mange fald i lejligheden, lyder forsvarrets argumentation.

[...]

2. august, hvor politiet pludselig dukkede op, havde det været helt galt med råberiet i badet.

-Vinduet stod åbent og hun råbte "AV", fordi vandet var lidt for koldt.

Jeg sagde til hende, at hun skulle dæmpe sig, for folk kunne jo tro, at jeg mishandlede hende. Men det forstod hun ikke, sagde [Datteren].

Hun havde til tider et lidt anstrengt forhold til hjemmeplejen.

-Det var ikke altid, at hun var blevet gjort ordentlig ren, når hun havde diarré, og så måtte jeg til det igen, forklarede hun.

Hjemmeplejen lukkede op

De to betjente, der 2. august kom ud til adressen, blev lukket ind af en hjemmesygeplejerske.

-Der var jo mistanke om, at [Den ældre kvinde] blev udsat for vold. Vi mødte først datteren, som vi bad om at gå ind til sig selv. Vi snakkede så med [Den ældre kvinde], som virkede noget konfus og forvirret over, at vi var der. Det var ikke en egentlig afhøring, men hun sagde, at hun havde et turbulent forhold til datteren, forklarede den ene af betjentene i retten.

De to betjente sagde samstemmende, at de fik [Den ældre kvinde] overtalt til at tage imod en plads på [Ældrecentret], hvorefter hun, ifølge betjentene, fulgte frivilligt med. Ifølge datteren blev [Den ældre kvinde] taget med i patruljevognen mod sin vilje, og et vidne har forklaret Nordjyske, at hun hørte højlydte protester fra [Den ældre kvinde].

Politiet tog også billeder af adskillige blå mærker, som lægerne mener kan stamme fra vold. Politiet har dog ikke siden foretaget en egentlig afhøring af [Den ældre kvinde] om det, de mener er sket i lejligheden.

Nabo hørte klaskelyde

En nabo, der driver en forretning i naboejendommen, som støder helt op til [Den ældre kvinde]s og [Datteren]s lejligheder, forklarede, at hun gentagne gange havde hørt råb og jamren inde fra lejligheden.

-Der var også nogle klaskelyde, som jeg opfattede som slag mod hud, forklarede vidnet. Vidnets datter havde i et enkelt tilfælde hørt lignende lyde fra lejligheden.

Der er afsat yderligere tre dage til retssagen.”

I artiklen var følgende faktaboks indsat:

”FAKTA [DEN ÆLDRE KVINDE]-SAGEN KORT

2. august 2020 blev 81-årige [Den ældre kvinde] hentet af Nordjyllands Politi og [Klager]s hjemmepleje i sin lejlighed i [Bynavn 1]. Ifølge politiet skete det for at beskytte hende mod vold fra datterens side, og Nordjyllands Politi forklarede, at [Den ældre kvinde] blev overtalt til at følge med på en "hyggelig køretur".

På dette tidspunkt var [Den ældre kvinde] ved nogenlunde godt helbred.

Datteren, der bor i lejligheden ved siden af, forklarede, at hendes mor protesterede voldsomt mod flytningen. Det blev bekræftet af et vidne.

[Den ældre kvinde] blev anbragt på [Ældrecentret], men blev få dage efter så dårlig, at hun måtte indlægges på sygehuset i [Bynavn 2]. I de kommende måneder vekslede [Den ældre kvinde] mellem at være på sygehuset og på ældrecentret, og hendes helbred blev stadig dårligere.

Datteren blev sigtet og senere tiltalt for vold mod sin mor. Tiltalen bygger på, at [Den ældre kvinde] havde mange blå mærker, og nogle havde hørt råb og mistænkelige lyde inde fra lejligheden. Volden skulle angiveligt have stået på i mere end et år. Datteren forklarede, at de blå mærker stammede fra fald i lejligheden, og ingen i familiens omgangskreds kunne forestille sig, at datteren skulle have været voldelig overfor sin mor.

5. januar sov [Den ældre kvinde] ind i en morfindøs på [Ældrecentret]. Datteren og hendes bisidder [Bisidderen] forsøgte til det sidste forgæves at få [Den ældre kvinde] hjem til lejligheden i [Bynavn 1].

Tiltalen for vold blev opretholdt mod datteren, og det er den sag, der nu kører ved Retten i [Bynavn 2].

[Den ældre kvinde] blev aldrig selv afhørt, om hun var blevet slået af sin datter. Men naboer forklarede, at de hørte klaskelyde, råb og jamren inde fra lejligheden. Det kom frem under første retsmøde i retssagen.”

Det påklagede svar

Den 25. juni 2021 blev følgende læserbrev bragt i NORDJYSKE Stiftstidende:

”Hvad med lidt selvransagelse?

Dagens udgave af Nordjyske (24.6) bringer en artikel om den dybt ulykkelige sag fra [Klager], hvor en mor blev fjernet fra sit hjem mod sin vilje efter mistanke om overgreb fra en datter.

Familiesager af denne art er dybt ulykkelige og dækker over både sorg, skyld og afmagt.

Desværre kan omstændighederne gøre, at man overskrider samfundets almindelige normer for, hvordan man behandler hinanden.

Ingen tvivl om at ”det offentlige” – her kommunen – har et ansvar for at beskytte den svage part, som her er en 81-årig mor.

Når dette er fastslået, og det skete ved domsafsigelse i retten i [Bynavn 2] onsdag 23.6, så er jeg noget forundret over, at avisen end ikke antyder den rolle, som den spillede i sagen ved for nogen tid siden gennem stort opsatte artikler at berette om den uretfærdighed, kommunen udsatte den ældre borger og datteren for ved at gå til en fjernelse fra hjemmet.

Kommunen blev beskrevet som begående overgreb og tilsidesættelse af medmenneskelighed.

Avisens/journalistens ensidige valg af kilder var åbenlys – kun den ene part fik sin opfattelse beskrevet og tilbage stod en kommune som i henhold til lovgivningen har handlepligt såfremt den får viden om at en borger udsættes for overgreb.

Samme lovgivning fastslår, at kommunen ikke må udtale sig om personsager, hvilket er grundviden for journaliststuderende.

Alligevel kørte Nordjyske flere artikler om hvor forfærdeligt kommunen har handlet – på et ensidigt og med rettens afgørelse også urigtigt grundlag.

Desværre ser det ud til, at denne form for journalistik er blevet en fast bestanddel af ”det nye” Nordjyske, fordi dette desværre ikke er den eneste sag med ensidigt kildevalg.

Jeg opfordrer Nordjyske til selvransagelse i respekt for, hvor komplekse dybt ulykkelige familiesager er/kan være og naturligvis skal borgere beskyttes af de myndigheder, der lovmæssigt er forpligtet hertil.”

I umiddelbar forlængelse af læserbrevet, som var skrevet af folketingsmedlem [Folketingsmedlemmet], fremgik følgende svar:

”Svar: Kære [Folketingsmedlemmet].

Familiesager af denne art er helt rigtigt vanskelige at afdække for medier, eftersom den kommunale forvaltning har tavshedspligt.

Men at opgaven er svær, må ikke afholde medier fra at forsøge at afdække disse sager, som er dybt indgribende i borgeres liv.

I den konkrete sag har Nordjyske i videst muligt omfang støttet sig til officielle dokumenter og loyalt redegjort for den alvorlige voldstiltale mod den ene part. Men dækningen har også fokuseret på andre elementer, så som tvangsfjernelsen af en ældre dame, og vi fastholder, at det har været berettiget. Nordjyske har i øvrigt ikke en ”ny” strategi om at dække familiesager.

Det har Nordjyske gjort gennem mange år.

Med venlig hilsen

[Chefredaktøren],

ansv. chefredaktør”

Øvrige oplysninger

Pressenævnet har fra NORDJYSKE modtaget et notat, som efter det oplyste blev fremlagt under den i artiklen ”Blev 81-årige [Den ældre kvinde] slået af sin datter?” af 28. maj 2021 omtalte straffesag mod [Datteren]. Af notatet fremgår:

”Bilag C (uddrag af plejehjemmets journal af 5. august 2020)

Uddybende bemærkning til ovenstående registreringer: Snakket med [Den ældre kvinde] om plejehjemsplads. [Den ældre kvinde] afviser og fortæller at det har hun ikke behov for pt.

Plan: Tager en ny snak med [Den ældre kvinde] om et par dage om samme.

Udførelsesdato: 05-08-2020 09:42”

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 30. juni 2021.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

God presseskik

[Klager] har anført, at NORDJYSKE i sit svar til læserbrevet ”*Hvad med lidt selvransagelse?*” har handlet i strid med god presseskik.

[Klager] har konkret henvist til følgende udsagn i NORDJYSKEs svar:

”Men dækningen har også fokuseret på andre elementer, så som tvangsfjernelse af en ældre dame, og vi fastholder, at det har været berettiget.”

Hertil har kommunen anført, at NORDJYSKE, som det var tilfældet i den forudgående artikelserie om sagen [En klage over visse af disse af artikler er behandlet i Pressenævnets sag nr. 2021-80-0608, *Pressenævnet*], igen har fremført påstanden om, at [Den ældre kvinde] blev tvangsfjernet fra sit hjem. Dette er tillige igen sket, uden at det fremgår af svaret til læserbrevet, at det alene er den ene parts (datterens og bisidderens) opfattelse. Påstanden fremstår i ovenstående udsagn således som en faktuel oplysning og ikke som en kommentar eller en vurdering.

Nordjyllands Politi og [Klager] har flere gange oplyst til NORDJYSKE, at det ikke er korrekt, at [Den ældre kvinde] blev fjernet med tvang. I artiklen ”*Blev 81-årige [Den ældre kvinde] slået af sin datter?*”, som blev bragt i NORDJYSKE Stiftstidende den 28. maj 2021, har NORDJYSKE da også refereret, at de to politibetjente, der kørte [Den ældre kvinde] til den midlertidige plejehjemsplads, i retten under strafansvar samstemmende oplyste, at [Den ældre kvinde] fulgte frivilligt med. På trods heraf har NORDJYSKE i sit svar til læserbrevet fastholdt, at der var tale om en tvangsfjernelse.

[Klager] har anført, at det er kommunens anseelse og troværdighed, der er på spil, hver gang NORDJYSKE fremfører påstanden om, at [Den ældre kvinde] blev tvangsfjernet fra sit hjem af kommunen og politiet, når avisen ikke samtidig gør opmærksom på, at der er modstridende opfattelser af hændelsesforløbet.

Der er i denne sag tale om, at NORDJYSKEs ansvarshavende chefredaktør [Chefredaktøren] svarer på en opfordring i et læserbrev. På trods heraf betyder det ikke, at påstanden om, at der har været tale om en tvangsfjernelse, kan kategoriseres som [Chefredaktøren]s subjektive opfattelse. Påstanden fremstår som fakta, og fakta skal være korrekt.

Om plejehjemsnotatet af 5. august 2020, som NORDJYSKE har henvist til i sine bemærkninger, har [Klager] anført, at notatet alene viser, at [Den ældre kvinde] den 5. august 2020 ikke

ønskede en permanent plejehjemsplads. Notatet siger således intet om selve flytningen til den aflastningsplads, som [Den ældre kvinde] befandt sig på den pågældende dato, herunder at flytningen skulle være sket med tvang.

2.2 NORDJYSKEs synspunkter

God presseskik

NORDJYSKE har afvist at have handlet i strid med god presseskik i forbindelse med det påklagede læserbrev.

NORDJYSKE har fastholdt sine synspunkter fra sagen vedrørende [Klager]s klage til Pressenævnet over tidligere artikler i artikelseerien, hvorfor avisen har anført, at der fortsat er grundlag for at omtale [Den ældre kvinde]s flytning på plejehjem som en "tvangsfjernelse".

Til støtte for sine tidligere fremsatte synspunkter har NORDJYSKE henvist til, at der under straffesagen mod [Den ældre kvinde]s datter blev fremlagt et notat, der dokumenterer, at [Den ældre kvinde] blev fjernet fra sit hjem mod sin vilje [Gengivet under punkt 1, Sagsfremstilling, *Pressenævnet*]. Notatet er fra plejehjemmets journal den 5. august 2020, og det fremgår heraf, at [Den ældre kvinde] afviser, at hun skal have en plejehjemsplads, da hun er af den opfattelse, at hun ikke har behov for det. På trods heraf blev hun ikke sendt hjem.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Anne Louise Bormann, Anja Lundberg Andersen, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

God presseskik

[Klager] har klaget over, at NORDJYSKE i sit svar til et læserbrev har bragt følgende udsagn, som indeholder en ukorrekt og skadelig beskyldning mod kommunen:

"Men dækningen har også fokuseret på andre elementer, så som tvangsfjernelse af en ældre dame, og vi fastholder, at det har været berettiget."

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte. Angreb og svar bør, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad krænkende og skadelige udsagn, jf. punkt A.1 og A.4.

Pressenævnet bemærker indledningsvist, at nævnet ikke kan tage stilling til, hvorvidt der blev anvendt tvang i forbindelse med [Den ældre kvinde]s flytning og efterfølgende ophold på plejehjem.

Til klagen har [Klager] anført, at det i udsagnet fremstår som et faktum, at [Den ældre kvinde] blev fjernet fra sit hjem mod sin vilje, selvom kommunen og Nordjyllands Politi, bl.a. i retten under strafansvar, har afvist, at dette skulle være tilfældet.

Det er Pressenævnets opfattelse, at en leder i videre omfang end nyhedsartikler og lignende reportager kan indeholde vurderende, kommenterende og subjektive betragtninger, og at der derfor må indrømmes en høj grad af frisprog i sådanne artikler.

Pressenævnet finder, at det påklagede svar, som tydeligt er angivet som skrevet af NORDJYSKEs ansvarshavende chefredaktør, [Chefredaktøren], må sidestilles med en leder. Teksten vurderes derfor efter de videre rammer for frisprog.

Pressenævnet finder herefter, at det fremgår tilstrækkelig klart af det påklagede udsagn, at det er NORDJYSKEs vurdering af det beskrevne forløb, at [Den ældre kvinde] blev flyttet på plejehjem mod sin vilje. Da udsagnet samtidig fremstår som et svar på det i læserbrevet fremsatte angreb mod avisen, finder nævnet ikke anledning til at udtale kritik.